

ROMÂNIA

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚII UNITE

HOTĂRÂREA nr. 4
Ședința din 16 octombrie 2025

Sub președinția doamnei judecător Lia Savonea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție,

Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în conformitate cu dispozițiile art. 27 lit. b) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, s-a întrunit pentru sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului de constituționalitate, înainte de promulgare, asupra *Legii privind plata pensiilor private - (PL-x nr. 320/2025)*.

Sesizarea este legitimată constituțional de dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și de prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd dreptul Înaltei Curți de Casație și Justiție de a sesiza Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Din totalul de 101 judecători în funcție, au fost prezenți 92 judecători.

În urma dezbaterilor, deliberând, Secțiile Unite au hotărât să fie sesizată Curtea Constituțională cu privire la constituționalitatea *Legii privind plata pensiilor private - (PL-x nr. 320/2025)* în raport de prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) - (5), art. 16 alin. (2), art. 21 alin. (3), art. 24, art. 44, art. 53 și art. 136 alin. (5) din Constituție.

- 1. Încălcarea dreptului la proprietate privată, garantat de dispozițiile art. 44 și art. 136 alin. (5) din Constituție, a principiului proporționalității prevăzut de art. 53 din Constituție și a principiului egalității în drepturi prevăzut de art. 16 alin. (2) din Constituție.**

Potrivit art. 48 alin. (1) din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, art. 78 alin. (1) din Legea 204/2006 privind pensiile facultative și art. 87 alin. (1) din Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale, participantul la un fond de pensii este proprietarul exclusiv al activului personal din contul său format ca urmare a contribuțiilor plătite.

Sumele acumulate în conturile individuale din Pilonul II reprezintă proprietatea privată a participanților, recunoscută expres prin Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat. Administratorii fondurilor au doar un drept de gestiune, iar statul exercită o supraveghere publică, fără a dispune de aceste active.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza *Beleyer contra Italiei*, 2000; *Kopecky contra Slovaciei*, 2004), orice ingerință a statului contra proprietății trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim de interes public și să păstreze un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

În lipsa unui scop clar definit și a unei compensații adecvate, ingerința devine o privare de proprietate nejustificată, echivalând cu o expropriere indirectă. În plus, Curtea Constituțională a României a stabilit, prin Decizia nr. 871/2010, că „dreptul de proprietate privată, odată dobândit, nu poate fi limitat prin intervenții arbitrare ale legiuitorului, indiferent de forma bunului asupra căruia poartă”.

Referitor la dreptul la pensie, instanța de contencios constituțional a statuat în jurisprudența sa faptul că acesta poate fi asimilat unui drept de proprietate. În acest sens, în Decizia nr. 871 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, s-a reținut că *„analizând criticile aceluiași texte de lege în raport cu dispozițiile art. 44 din Constituție și cu prevederile art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea constată că, în esență, aceste critici pornesc de la cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Buchen contra Republicii Cehe - 2002, în care s-a arătat că noțiunea de „bun” înglobează orice interes al unei persoane de drept privat ce are o valoare economică, astfel că dreptul la pensie poate fi asimilat unui drept de proprietate, iar pensia unui bun proprietate privată.”*

Soluțiile legislative cuprinse în art. 51, 55, 56, 60 și 66 din Legea adoptată instituie limitări ale dreptului de proprietate al participantului asupra activului personal deținut în contul său și ale libertății contractuale, disproporționate în raport cu scopul urmărit de legiuitor, prin faptul că i) obținerea unei pensii private este condiționată de încheierea unui contract de plată, ii) este împiedicată retragerea participantului din contractul de plată și încasarea integrală a activului personal din contul său individual printr-o plată unică, și iii) este limitat cuantumul pensiei lunare.

Justificările invocate în expunerea de motive – creșterea sumelor acumulate și perspectiva valurilor de pensionare după 2030 – nu demonstrează existența unei

disfuncționalității și nu legitimează restrângerea exercitării dreptului de proprietate și a libertății contractuale.

Astfel, potrivit expunerii de motive, elaborarea și adoptarea Legii privind plata pensiilor private este justificată pe de o parte de acumularea unor sume tot mai mari în conturile individuale ale participanților, pe care aceștia le solicită ca plată unică sau eşalonată, iar pe de altă parte de situația demografică în care cele mai însemnate valori eligibile la plată sunt aşteptate începând cu anul 2030, ca urmare a îndeplinirii condițiilor de pensionare de un număr însemnat de participanți la fondurile de pensii private. În ceea ce privește situația actuală, se arată că, potrivit legislației în vigoare la acest moment, participantul care îndeplinește condițiile de pensionare primește o plată unică sau plăți eşalonate pe o durată de maximum 5 ani. Nu sunt prezentate disfuncționalități în ceea ce privește plata pensiilor facultative (pilonul III), iar intervenția asupra modului de plată a acestora nu este în niciun fel justificată în secțiunea „Soluții preconizate”.

Față de aceste aspecte, obligarea participantului care îndeplinește condițiile pentru deschiderea dreptului la pensie privată să încheie contract de plată cu un fond de plată autorizat (art. 51), lipsirea acestuia de posibilitatea de a-și retrage integral activul personal și limitarea cuantumului avansului din pensie care poate fi primit ca plată unică de către participant (art. 55), restrângerea libertății de stabilire a cuantumului pensiei lunare (art. 56, art. 60 și art. 66) sunt măsuri care nu își găsesc justificarea în instrumentul de prezentare și motivare a Legii adoptate.

Cu privire la *limitarea drepturilor fundamentale*, Curtea Constituțională a precizat în mod constant că orice ingerință asupra unui drept fundamental trebuie să îndeplinească testul proporționalității, respectiv: să fie adecvată, necesară și proporțională scopului urmărit. Astfel, potrivit considerentului 28 din Decizia nr. 662 din 11 noiembrie 2014 publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 47 din 20 ianuarie 2015, instanța de contencios constituțional reține următoarele: „...Curtea trebuie să stabilească dacă soluția legislativă criticată reprezintă o limitare a dreptului de proprietate și dacă limitarea este justificată. ... Curtea Constituțională va avea în vedere "testul" de proporționalitate structurat, potrivit căruia limitarea drepturilor fundamentale trebuie să fie condiționată de îndeplinirea anumitor cerințe (a se vedea și Decizia nr. 266 din 21 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 443 din 19 iulie 2013). Conform principiului proporționalității, orice măsură luată trebuie să fie adecvată - capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, necesară - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și proporțională - justul echilibru între interesele concurente pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.”

Referitor la ingerința în atributul de dispoziție al dreptului de proprietate privată, la considerentele 32, 33 din aceeași decizie, Curtea Constituțională reține „32. O atare intervenție a statului reprezintă o limitare a dreptului de proprietate. Curtea reține că limitarea dreptului de proprietate trebuie să fie justificată, iar justificarea trebuie să se întemeieze pe o dispoziție expres

prevăzută de Constituție. În acest sens, Curtea reține că dreptul de proprietate nu este un drept absolut, ci poate fi supus anumitor limitări, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție, însă limitele dreptului de proprietate, indiferent de natura lor, nu se confundă cu însăși suprimarea dreptului de proprietate (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 430 din 24 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 50 din 21 ianuarie 2014).

33. În continuare, în vederea realizării testului de proporționalitate dezvoltat în jurisprudența sa, Curtea trebuie, mai întâi, să stabilească scopul urmărit de legiuitor prin măsura criticată și dacă acesta este unul legitim, întrucât testul de proporționalitate se va putea raporta doar la un scop legitim.”

În același sens, în considerentul 32 al Deciziei nr. 87 din 25 februarie 2025, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 342 din 16 aprilie 2025, instanța de contencios constituțional reține „este necesară analiza măsurii în care ingerința etatică asupra acestor drepturi reprezintă o limitare rezonabilă, care să nu fie disproporționată în raport cu scopul urmărit de legiuitor, având în vedere "testul" de proporționalitate structurat în jurisprudența Curții Constituționale. Astfel, orice măsură luată trebuie să fie adecvată - capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, necesară - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și proporțională - să asigure justul echilibru între interesele concurente pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit (a se vedea în acest sens Decizia nr. 662 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 47 din 20 ianuarie 2015, paragraful 28).”

În condițiile în care expunerea de motive justifică intervenția legislativă prin necesitatea alinierii sistemului de pensii private din România la principiile de bază ale O.C.D.E. și absența unei legi care să stabilească organizarea și funcționarea fazei de plată a pensiilor private, fără a prezenta deficiențele care se impun a fi remediate, măsurile de limitare a atributului de dispoziție al dreptului de proprietate privată asupra activului personal și de restrângere a libertății contractuale nu îndeplinesc condițiile de a fi necesare și proporționale pentru realizarea unui scop legitim urmărit. Astfel cum este prezentat în expunerea de motive, acumulările realizate prin contribuțiile plătite se regăsesc în conturile individuale ale participanților, astfel că nu există vreun impediment pentru ca acestea să fie acordate participanților fie ca o plată unică, fie eşalonat într-un interval care nu este semnificativ mai mic decât cel de 8 ani prevăzut la art. 60 din Legea adoptată.

Totodată, măsurile dispuse sub aspectul limitării dreptului de a dispune asupra activului personal deținut în contul de pensii facultative nu sunt proporționale scopului legitim urmărit, în condițiile în care la baza acestui sistem de pensii facultative se află contractul de societate civilă încheiat între participanți și administratorii fondurilor, în conformitate cu prevederile Codului civil, materializat sub forma unui act individual de aderare la prospectul schemei de pensii facultative care, potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) pct. 4 din Legea nr. 204/2006 este contractul scris, încheiat între persoana fizică și administrator,

care conține acordul persoanei de a fi parte la contractul de societate civilă și la prospectul schemei de pensii și care, potrivit art. 75 alin. (1) din același act normativ, este un contract scris, încheiat între persoana fizică și administrator, inclusiv prin mijloace de comunicare la distanță, și conține acordul persoanei la contractul de societate și la prospectul schemei de pensii facultative, forma-cadru a acestui act fiind stabilită de ASF prin norme [art. 75 alin. (4)].

În egală măsură, aceleași argumente subzistă și în cazul pensiei ocupaționale reglementată de Legea nr. 1/2020, în condițiile în care la baza acestui sistem de pensii este contractul de administrare între angajator și administratorii de fonduri, potrivit art. 59 și acte individuale de aderare, între participanții și administratorii de fonduri încheie, potrivit art. 80 alin. (1).

În aceste condiții, limitarea dreptului de dispoziție asupra activului fondului de plată nu este o măsură adecvată pentru atingerea scopului legitim urmărit, neîndeplinind exigențele testului ingerinței minime, și nu păstrează un just echilibru între interesele în concurs, aspect ce este de natură să contravină prevederilor constituționale ale art. 44 alin. (1) și (2) privind dreptul de proprietate privată, raportate la art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Mai mult, limitarea valorii pensiei lunare aferente pensiei de tip retragere programată la valoarea indemnizației sociale pentru pensionari stabilită pentru sistemul public de pensii, prevăzută la art. 60 alin. (4) din Legea adoptată, respectiv determinarea valorii pensiei lunare aferentă pensiei viagere exclusiv de către furnizor, conform art. 66, măsuri care se aplică atât cu privire la pensiile administrate privat (Pilonul II), dar și în ceea ce privește pensiile facultative (Pilonul III), reprezintă o ingerință nejustificată asupra dreptului de proprietate și libertății contractuale care produce un dezechilibru grav al intereselor în concurs, aspect de natură să contravină prevederilor constituționale ale art. 44 alin. (1) și (2) privind dreptul de proprietate privată și ale art. 136 alin. (5) privind proprietatea, raportate la art. 53 din Constituție privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau a unor libertăți.

În concluzie, în lipsa unui scop clar definit și a unei compensații adecvate, ingerința devine o privare de proprietate nejustificată, echivalând cu o expropriere indirectă. În acest sens, Curtea Constituțională a României a stabilit, prin Decizia nr. 871/2010, că „dreptul de proprietate privată, odată dobândit, nu poate fi limitat prin intervenții arbitrare ale legiuitorului, indiferent de forma bunului asupra căruia poartă.”

Totodată, soluția legislativă potrivit căreia fondurile de pensii private nu vor mai efectua plata pensiilor, urmând a se înființa entități distincte, respectiv fonduri de plată a pensiilor private, cărora li se vor transfera fondurile acumulate și care urmează a efectua plățile către membrii fondului de pensie este una disproporționată, care implică multiplicarea riscurilor determinate de posibila insolvență fie a fondului de pensii private, fie a fondului de plată a pensiilor private, precum și a costurilor, având în vedere că fiecare dintre aceste

entități va percepe propriile comisioane, în scopul acoperirii cheltuielilor și realizării de profit. Astfel, în esență, în prezent membrii fondurilor de pensii private se află în raporturi contractuale cu un singur astfel de fond, în vreme ce, în concepția proiectului de lege, aceste raporturi contractuale se vor diviza, plata urmând a fi efectuată de o altă entitate, nou înființată în acest scop, fără a fi fundamentat în mod real de ce este necesară această divizare și multiplicarea costurilor care vor fi suportate de beneficiarii pensiilor private, pe care această divizare o implică.

Cu privire la îngrădirile dreptului de proprietate privată prin legi speciale și faptul că acestea nu pot fi confundate și nici convertite în modalități de dobândire de către stat a dreptului de proprietate, Curtea Constituțională a reținut în considerentul 52 al Deciziei nr. 338 din 09 iulie 2024, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 895 din 5 septembrie 2024 *„măsura legislativă adoptată de legiuitor este una de natură să deturneze scopul pe care acesta și-a propus să îl realizeze, respectiv responsabilizarea/disciplinarea persoanei juridice. Nu se mai poate vorbi deci despre un scop legitim, ci se pune problema îmbogățirii fără justă cauză a statului, această măsură nefiind motivată de interesul sau de utilitatea publică, ci echivalează atât cu o expropriere, contrară art. 44 alin. (3) din Constituție, (...), cât și cu o confiscare a patrimoniului persoanei juridice, consecința fiind suprimarea dreptului de proprietate al persoanei juridice și, implicit, al asociaților/acționarilor acesteia. Or, așa cum a reținut Curtea Constituțională prin Decizia nr. 662 din 11 noiembrie 2014, precitată, statul are nu doar obligația negativă de a nu adopta măsuri care să afecteze proprietatea, ci și obligația pozitivă de a asigura, cu alte cuvinte, de a garanta dreptul de proprietate privată. Prin urmare, textul constituțional al art. 44 determină, pe lângă obligația negativă a legiuitorului de a nu interveni printr-o dispoziție legislativă de stabilire a unei condiții excesive, în sensul de a împiedica titularul dreptului de proprietate să se bucure de plenitudinea dreptului său, și o obligație pozitivă a acestuia de a asigura valorificarea acestui drept și de a proteja titularul dreptului de proprietate.”*

Cu atât mai mult, obligația negativă instituită de art. 44 este încălcată în situația în care transferul forțat al dreptului de proprietate operează în favoarea unui privat.

În contextul celor arătate, măsurile adoptate nu corespund cerințelor testului proporționalității în sensul că:

- nu sunt adecvate, întrucât nu garantează echilibrul sistemului de pensii private; acumulările realizate prin contribuțiile plătite se regăsesc în conturile individuale ale participanților, neexistând vreun impediment să fie acordate ca o plată unică;
- nu sunt necesare, întrucât cadrul actual permite plata unică sau eşalonată pe termen rezonabil;
- nu sunt proporționale, întrucât afectează substanța dreptului de proprietate și libertatea contractuală, fără o compensație.

În ceea ce privește principiul egalității în drepturi, noile dispoziții ale legii criticate creează un tratament juridic diferențiat între participanți aflați în situații identice, cum ar fi între persoanele care au cumulat contribuții anterior modificării și cele care contribuie ulterior, fără un criteriu obiectiv și rezonabil.

Or, principiul egalității nu exclude tratamente diferențiate, însă acestea trebuie să fie justificate pe rațiuni obiective, să aibă proporționalitate și să nu conducă la discriminări arbitrare. În absența unei justificări legitime, tratamentul diferențiat aplicat participanților la fondurile de pensie contravine egalității în drepturi, garantată de art. 16 din Constituție.

2. Încălcarea principiului legalității, al securității raporturilor juridice și al încrederii legitime, prevăzute de art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

Așa cum rezultă din jurisprudența constantă a Curții Constituționale (a se vedea în acest sens, spre exemplu, *Decizia nr. 62 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 2 mai 2018*, *Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006*, *Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010*), principiul legalității presupune că un act normativ trebuie să îndeplinească cerințele de claritate, precizie și previzibilitate.

a) Or, din examinarea prevederilor cuprinse în Capitolului XII referitoare la răspunderea juridică se ajunge la concluzia că nu sunt respectate criteriile de accesibilitate, claritate, precizie și previzibilitate și nici principiile legalității și proporționalității în reglementarea infracțiunilor și contravențiilor prevăzute de Legea adoptată.

Astfel, conform art. 101 alin. (2) este incriminată drept infracțiune: *”furnizarea de către o persoană de activități fără a deține autorizația sau aprobarea necesară conform prevederilor prezentei legi.”* Este lesne de observat că utilizarea unei astfel de exprimări, generale, fără a indica în concret ce fel de activități nu respectă cerințele de claritate și previzibilitate ce intră în conținutul principiului legalității.

Prevederile art. 102 cu privire la incriminarea contravențiilor abundă în neclarități și neconcordanțe. Indicăm în acest sens, reglementarea paralelă cu privire la fapta prevăzută în cuprinsul art. 102 alin. (1) lit. a) pct. (i), respectiv faptul că reprezintă contravenție nerespectarea *„obligațiilor prevăzute în cuprinsul prezentei legi și în reglementările A.S.F. emise în aplicarea acesteia,,*, iar pe de altă parte, în cuprinsul art. 102 alin. (1) lit. c) sunt stabilite contravenții prin trimitere expresă la normele care instituie obligații în sarcina furnizorilor.

Mai mult, pentru respectarea cerințelor de claritate, previzibilitate și accesibilitate era necesară reglementarea unor criterii exprese care să indice ce modalitate de încălcare a obligațiilor instituite reprezintă contravenție atunci când pentru constatarea faptei sunt necesare aprecieri de ordin subiectiv din partea

organului constatatator, cum este cazul obligațiilor stipulate în cuprinsul art. 21 lit. a) și c) care vizează desfășurarea activității furnizorilor prin raportare la valori morale, precum „onestitate” sau „corectitudine”, sau prin raportare la obligații de diligență, a căror nerespectare implică o apreciere subiectivă în sarcina personalului însărcinat cu atribuții de control și constatare.

De asemenea, prin norme de trimitere instituite sunt incriminate drept contravenții în sarcina furnizorului anumite nerespectări, care în realitate nu vizează atribuțiile acestuia. Spre exemplu, trimiterea la prevederile art. 27 alin. (6) nu stabilește o obligație în sarcina furnizorului, ci în sarcina persoanei care conduce structura de audit. În măsura în care se urmărește sancționarea contravențională și faptele săvârșite de alte categorii de persoane, textul legal ar trebui să indice în mod expres.

Totodată, în cuprinsul art. 102 alin. (1) lit. b) sunt reținute drept contravenții *„nerespectarea de către depozitar, de către persoanele desemnate să asigure conducerea departamentelor/compartimentelor de depozitare și/sau custodie, a obligațiilor acestora în legătură cu activitatea desfășurată în cadrul sistemului de plată a pensiilor private.”* Or, utilizarea unei sintagme generice prin raportare la nerespectarea „obligațiilor” nu respectă principiul legalității și exigențele constituționale trasate de Curtea Constituțională în situații similare.

Soluția prevăzută la art. 102 alin. (5) din Lege prin care sunt stabilite limitele minime și maxime ale amenzii pentru persoane fizice de la 2000 la 2.000.000, iar pentru persoane juridice de la 0,1% la 0,5% din cifra de afaceri conduce la încălcarea principiului proporționalității, câtă vreme stabilirea unor limite atât de extinse între cele două limite face greu de individualizat în concret cuantumul sancțiunii în raport de gradul de pericolozitate al faptei, lăsând la aprecierea organului constatatator o marjă nejustificat de largă de aplicare a cuantumului.

b) Pe de altă parte, examinarea soluțiilor prevăzute în Legea adoptată impune și concluzia că, în procesul legislativ, nu au fost respectate cerințele de calitate și previzibilitate statuate în mod constant în jurisprudența instanței de contencios constituțional, după cum urmează:

- definiția prevăzută la art. 3 alin. (1) pct. 23 – „furnizor de pensii private” este neclară câtă vreme nu rezultă de câte ori și potrivit cărui act normativ este realizată autorizarea furnizorilor de pensii private în condițiile în care se face referire la „a căror autorizare este în vigoare” și „care sunt autorizate de către ASF în conformitate cu prevederile prezentei legi”; textul astfel propus nu determină cu precizie și fără echivoc regimul juridic aplicabil furnizorilor de pensii private;

- legat de definiția prevăzută la pct. 31 cu privire la „persoana afiliată”, ipotezele normative cuprinse la lit. d) și e) se suprapun, determinând un paralelism legislativ, interzis de prevederile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative;

- referitor la condițiile de autorizare, utilizarea repetată a sintagmelor de „documente prevăzute în reglementările A.S.F.”, „în reglementările A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi” [art. 5 alin. (1) lit.g, art. 7 alin. (1), art. 9], este neclară, imprimă un caracter neprevizibil condițiilor de autorizare/respingere a autorizării și este de natură să încalce principiul ierarhiei actelor normative, câtă vreme se instituie posibilitatea extinderii documentelor necesare în vederea autorizării printr-un act normativ de nivel infralegal; critica este valabilă în toate situațiile cuprinse în lege prin care se deleagă stabilirea unor condiții esențiale printr-un act normativ infralegal, emis de A.S.F [spre exemplu, art.8 lit.b), art.9 lit.b), art.12 alin.(1) lit.b), art.13 alin.(1), art.20 alin.(2), art.22 alin.(1), art.28 alin.(1) lit.i)];

- instituirea la art. 11 alin. (2) a posibilității ca în procedura de autorizare, A.S.F. să poată solicita „documente și informații suplimentare”, nereglementate la nivel de lege, încalcă principiul legalității, în componenta privind calitatea legii;

- la art. 12 alin. (1) lit.b) nu rezultă ce presupune „a încălcat grav a prevederilor prezentei legi și/sau ale reglementărilor A.S.F. emise în aplicarea acesteia”, în procedura de retragere a autorizării furnizorului;

- la art. 18 alin. (2) lit.b) este neclar ce presupune *situația financiară solidă* de care trebuie să dispună entitatea, iar la pct.e) nu este clar ce implică *probitatea morală* a persoanelor fizice.

- la art. 20 alin. (2), soluția privind respingerea motivată a solicitării de fuziune sau divizare pentru „*orice alte situații stabilite prin reglementări ASF*”, echivalează cu o extindere nepermisă a motivelor de refuz, care încalcă principiul previzibilității și securității juridice, fiind lăsate la latitudinea autorității de reglementare; or, motivele de refuz se impunea a fi reglementate prin norme primare, iar nu la nivel infralegale; aceeași critică este valabilă și pentru soluția cuprinsă la art. 22 alin. (1);

- la art.21 lit.b) se reglementează obligația furnizorului de a evita *conflictele de interese*, însă noțiunea nu este definită în cuprinsul legii și nici nu există vreo normă de trimitere la legislația specială aplicabilă în materie pentru determinarea conținutului conceptului;

- la art.39 nu este clar ce presupun „*cerințele de competență profesională*”, norma fiind lipsită de precizie și previzibilitate;

- este neclară *natura juridică a fondului de plată*, prevăzut la art. 43, în condițiile în care, de o parte, potrivit art. 3 pct. 20 acesta este entitatea constituită printr-un contract de societate, iar pe de altă parte contractul de societate este calificat drept contract de adeziune, deși se prevede în același timp că acesta este guvernat de Codul civil; prin prisma acestor aspecte natura neclară a acestui contract imprimă un caracter neprevizibil regimului juridic aferent fondurilor de plată;

- reglementările privind contractul de plată sunt neclare, determinând dificultăți în aplicarea acestor norme. Astfel, potrivit definiției contractului de plată de la art. 3 alin. (1) pct. 15, obiectul contractului nu este plata pensiei, ci

garantarea plății pensiei și manifestarea acordului de voință de a fi parte la contractul de societate, respectiv la fondul de plată a pensiilor private. Potrivit art. 44 alin. (5), „contractul de societate reprezintă un contract-cadru de adeziune la care membrul devine parte prin semnarea/încheierea contractului de plată.” Or, contractul-cadru și contractul de adeziune reprezintă două tipuri distincte de contracte, care se exclud, așa cum rezultă din dispozițiile art. 1176 alin. (1) din Codul civil și art. 1175 Cod civil;

- La art. 51 alin. (2) este neclară sintagma *„cu respectarea prevederilor legale aplicabile, inclusiv a celor referitoare la valoarea minimă garantată conform legii sau prospectului”*; din această perspectivă, multiplele texte care cuprind sintagma sau fac referiri la *„prevederi legale în vigoare”*, *„condiții legale aplicabile”* fără circumstanțierea acestora, imprimă un caracter neclar legii;

- La art. 67 alin.(6) este neclară situația juridică a pensiei neplătite între data suspendării și data de la care se reia plata acesteia, având în vedere că membrul, beneficiarul sau supraviețuitorul are un drept de proprietate asupra pensiei.

c) Tot astfel, așa cum rezultă din jurisprudența instanței de contencios constituțional, în cazul adoptării unor acte normative, legea trebuie să conțină și dispoziții tranzitorii, rolul normei tranzitorii fiind acela *„de a corela vechea reglementare cu noua reglementare, prin stabilirea unor măsuri referitoare la raporturile juridice apărute în temeiul vechii reglementări menite să evite retroactivitatea noii reglementări sau conflictul între normele succesive (Decizia nr. 134 din 19 martie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 661 din 10 iulie 2024, paragraful 16)”*.

Or, examinarea dispozițiilor tranzitorii din Legea adoptată conduce la concluzia că legiuitorul a omis să reglementeze norme tranzitorii referitoare la situația raporturilor juridice în derulare, născute din aderarea la fondurile de pensii private reglementate potrivit prevederilor Legii nr. 411/2004, la fondurile de pensii facultative reglementate de Legea nr. 204/2006, respectiv la fondurile de pensii ocupaționale reglementate de Legea nr. 1/2020, în ceea ce privește plata activului personal acumulat, aspect de natură să afecteze raporturile juridice încheiate sub imperiul legislației anterioare, prin limitarea dreptului participanților la fondurile de pensii administrate privat de a dispune liber de propriile economii acumulate în contul de pensie în sensul de a solicita plata integrală a valorii activului personal transferat către fondul de plată, contrar art. 1 alin. (5) din Constituție privind principiul securității raporturilor juridice.

Principiul securității juridice este un pilon al statului de drept și implică claritatea, stabilitatea și previzibilitatea legii. Cetățenii trebuie să poată anticipa consecințele juridice ale normelor și să se bazeze pe continuitatea reglementărilor în care și-au plasat încrederea.

Curtea Constituțională a reținut în mod constant (Decizia nr. 872/2010, Decizia nr. 26/2012) că *„stabilitatea raporturilor juridice și previzibilitatea legii*

reprezintă garanții fundamentale ale statului de drept, consacrat de art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție”.

Participanții la fondurile de pensii și-au constituit economiile și și-au planificat viitorul financiar în baza cadrului legal stabilit de Legea nr. 411/2004, de Legea nr. 204/2006 și de Legea nr. 1/2020, care garantează proprietatea individuală și caracterul privat al activelor personale. Modificarea intempestivă a acestor garanții, fără o perioadă de tranziție rezonabilă și fără consultarea publică efectivă subminează încrederea legitimă a cetățenilor în stabilitatea juridică a sistemului de pensii private.

Or, Legea adoptată, prin caracterul imprevizibil al soluțiilor normative și retroactiv în efecte, contravine principiului securității juridice și afectează încrederea legitimă a cetățenilor în ordinea juridică.

În consecință, pentru considerentele de mai sus, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite

HOTĂRĂȘTE:

Sesizarea Curții Constituționale pentru a se pronunța asupra constituționalității *Legii privind plata pensiilor private - (PL-x nr. 320/2025)*, înainte de promulgare, în raport de prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) - (5), art. 15 alin. (2), art. 16 alin. (2), art. 21 alin. (3), art. 24, art. 44, art. 53 și art. 136 alin. (5) din Constituție.

Anexăm tabelele cu semnături.

Președinte
Judecător Lia Savonea

Prim magistrat asistent
Aneta Ionescu